

2025-08-18

Dnr Ju2025/02026

Justitiedepartementet

Remissvar av SOU (2025:33) Kompletterande förslag tillbetänkandet Skärpta regler och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd

Inledning

Svaret är sammanställt av Eva-Lena Johansson, socialchef Åsele kommun. Inspel ges till valda delar, övriga delar lämnas utan svar.

Åsele kommun är en av två kommuner i Västerbotten som yttrar sig över betänkandet. Åsele är en av landets minsta kommuner med 2700 invånare på en areal av 4513 kvadratkilometer. Fokus på yttrandet är baserat utifrån den lilla glesbygdskommunens perspektiv.

Åsele kommuns yttrande

Syftet med förslagen är att säkerställa att de större möjligheter att vägra och återkalla uppehållstillstånd på grund av brister i levnadssättet som föreslås i betänkandet ska gälla i de fall där det är möjligt.

Förslagen innebär att uppehållstillstånd på grund av anknytning ska kunna vägras eller återkallas i enlighet med Vandelsutredningens förslag i samtliga fall, med undantag endast för de situationer där EU-rätten inte ger utrymme för att neka eller återkalla ett uppehållstillstånd på sådan grund. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Som liten inlandskommun märks det tydligt när enskilda individer påverkar trygghet och sammanhållning i lokalsamhället. Det är viktigt att alla oavsett medborgarskap respekterar och följer de lagar och förordningar som gör Sverige till ett demokratiskt samhälle och ett tryggt land att leva i. Några av de mest utsatta i vårt samhälle är unga, äldre, personer med funktionsvariation samt personer som har sjukdom som kräver stöd vård- eller behandling. Därför är det särskilt viktigt att säkerställa att den enskildes rättssäkerhet är säkerställd inför alla typer av myndighetsbeslut.

Åsele kommun motsätter sig förslaget utifrån två aspekter, barnets bästa och otydlighet i vandels begreppet. Kompletteringen har inte påvisat förtydliganden som klargör dessa aspekter.

Barnets bästa har inte analyserats och beaktas i underlaget vilket gör det svårt att överblicka de konsekvenser som kan drabba barn. Med det sätts barnrättsperspektivet ur spel. Kompletteringarna att fler målgrupper berörs klargör inte hur barn kan komma att drabbas och hur barnets bästa i så fall beaktats.

Vandels begreppet är svagt belyst vilket gör att det föreligger hög risk för olika tolkningar vid förfarande om vandelsprövning om uppehållstillstånd. Kompletteringen redogör inte för vilka omständigheterna som ska ligga till grund för en samlad bedömning om bristande vandel, vilken allvarlighetsgrad och vilka kriterier som avses. Med detta blir det svårt att sja om hur många personer som kommer att träffas av de nya förslagen samt på vilket sätt rättsperspektivet säkerställs.

Åsele kommun 2025-11-07

Eva-Lena Johansson Socialchef